Dinsdag, 27 Januari 1942 DAGBLAD 59ste Jaargang, No. 3512

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie, Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Rio-Conferentie sluit met successen.

In Libye gaat het mis.

Toestand Verre Oosten gunstiger voor geallieerden.

CHURCHILL VERKOUDEN.

Het Britse Ministerie van Informatie deelde mede, dat Churchill een ernstige kou gevat heeft en op medisch advies morgen zijn radiorede niet meer zal houden. Hij hoopt echter spoedig een verklaring in het Lagerhuis af te leggen. Geen radiorede werd aangekondigd, doch de verklaring gaf te kennen, dat hij van plan was er een uit te spreken (Londen, (AP) 27.1).

GEEN BELANGRIJKE VERANDERING OP MALAKKA.

De Britten maakten bekend, dat de Britse Imperiale strijdkrachten, welke dagenlang door de Japanse grond- en luchtstrijdkrachten werden bestookt, Batu Pahat hebben overgegeven. Deze stad was van belang in de Maleise defensielinie op 60 mijl van Singapore en zij moesten terugvallen naar nieuwe posities verder naar het Zuiden. Het communiqué, dat melding maakte van de terugtrekking, gaf te kennen, dat er geen belangrijke veranderingen plaats hadden op andere punten aan het ongeregelde front van 80 tot 90 mijl, waarlangs de Britse, Australische en Indische verdedigers van Singapore opereren. (Singapore, (AP) 26.1).

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN WASHINGTON.

Het oorlogscommuniqué No. 76 van het Noordamerikaanse Departement van Oorlog, gebaseerd op berichten die tot 9.30 uur E.S.T. ontvangen werden, luidt als volgt:

„1. **De Philippijnen:** De gevechten op het Batan-schiereiland bleven beperkt tot betrekkelijk onbelangrijke schermutselingen aan de Westkust en in de buurt van Subicbaai. Vertraagde berichten delen mede, dat de stad Cebu op 21 Januari van een intensieve luchtaanval te lijden heeft gehad. 18 Vijandelijke bommenwerpers namen aan de aanval deel. Een kleine boot, welke tussen de eilanden vaart, werd tot zinken gebracht in de haven van Cebu. Geen andere ernstige schade werd aangericht. Het is vastgesteld, dat een grote Japanse tanker, welke op 20 Januari nabij Jolo in brand werd gezet, tenslotte gezonken is.

2. **Nederlands Indië:** 7 Amerikaanse vliegende forten namen deel aan de aanval van 25 Januari op een Japans convooi in de Straat van Makassar en brachten 1 vijandelijk transportschip tot zinken, terwijl een ander in brand werd gezet. Een Japanse formatie gevechtsvliegtuigen viel de Amerikaanse bommenwerpers aan. 5 Vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Al onze bommenwerpers keerden onbeschadigd naar hun bases terug.

3. Er is niets te vermelden van de andere gebieden". (Washington, (AP) 26.1).

GEEN VERANDERING AAN HET TENASSERIM-FRONT.

Het Britse Hoofdkwartier te Rangoon meldde „geen verandering aan het Tenasserim front", waardoor te kennen wordt gegeven, dat de Britse linies ten Oosten van Moulmein stand houden tegen de Japanse invasie. (Rangoon, (AP) 26.1).

DARWIN GEBOMBARDEERD?

„Exchange Telegraph" ving een bericht op van de Duitse radio, welke zeide, dat volgens onbevestigde berichten uit Batavia de Australische haven en vlootbasis Darwin hedenmorgen gebombardeerd is. (Londen, (AP) 26.1).

JAPANS VLIEGDEKSCHIP GETORPEDEERD.

Men gelooft, dat een Japans vliegdekschip tot zinken is gebracht door een Noordamerikaanse duikboot. De Marine deelde mede, dat een Noordamerikaanse duikboot een Japans vliegdekschip getorpedeerd heeft in de voortgezette slag tegen vijandelijke convooien in de Straat van Makassar in het Westelijk deel van de Stille Oceaan en dat deze waarschijnlijk gezonken is. Het bericht repte niet precies over het type vliegdekschip, doch de autoriteiten waren van mening, dat het een van de gewone vliegdekschepen was. De Marine meldde ook zware voltreffers op andere vijandelijke torpedojagers en transportschepen in de slag van de Straat, welke ligt tussen de eilanden Borneo en Celebes. Ook maakte het communiqué melding van een aanval door een tweede motortorpedoboot in de Subicbaai langs de in Japans bezit zijnde kust op de Philippijnse eilanden, welke het zinken van een 5000 groot Japans schip tot resultaat had. Het communiqué zeide: „Hoewel het nog steeds onmogelijk is de totale schade te schatten, welke door onze oorlogsschepen is toegebracht, zijn de bekend geworden resultaten groot."

De eerste aanval van een torpedoboot op Japanse vlooteenheden werd de vorige week gemeld. Deze kostte den vijand eveneens een schip van 5000 ton. Het tot zinken brengen van het vliegdekschip en het schip van 5000 ton in de Subicbaai werd door de marine-autoriteiten beschreven als bijgevoegd aan alle tevoren bekend gemaakte zinkingsgevallen, zodat het totale aantal Japanse scheepsverliezen van alle soort tengevolge van Noordamerikaanse actie alleen sedert de oorlog begon gebracht is op 52, natuurlijk indien aangenomen wordt, dat het vliegdekschip gezonken is (Washington, (AP) 26.1).

3 JAPANSE SCHEPEN BESCHADIGD.

Het Australische communiqué luidt als volgt: „3 Japanse schepen in de haven van Rabaul, Nieuw Britannië, werden beschadigd bij een bomaanval in de afgelopen nacht. 2 Werden in brand gezet. Al onze vliegtuigen keerden veilig terug. De Japanse verkenningsvluchten over Nieuw Guinea en de Salomons-eilanden werden heden voortgezet" (Melbourne, (AP) 27.1).

HET COMMUNIQUÉ VAN BATAVIA.

Het Militaire Communiqué maakt melding van bombardementen der buitenbezittingen, waar enige burgerslachtoffers vielen. Makassar, Pontianak, Belawan, Sabang en de Zuidwestelijke kust van Celebes werden door Japanse vliegtuigen bestookt, hierbij werden 3 mensen gedood en 3 gewond. Nergens werd materiële schade van enige betekenis aangericht. Een Nederlands patrouille vaartuig is door vijandelijke bommen tot zinken gebracht, de bemanning gered. De omgeving van Kendari is door den vijand bezet (Batavia, G.P.D. 27.1).

DE BEZETTING VAN DE MINAHASSA.

Over de bezetting van de Minahassa wordt nog het volgende bekend: De Japanners vielen het schiereiland op niet minder dan 7 plaatsen aan: Tanahwangko, Menado, Likopang, Kema, Kakas, Langowan en Roembia. Op 10 Januari landden Japanse troepen te Tanahwangko en Menado van een convooi, dat ankerde in de baai van Menado en dat bestond uit niet minder dan 5 lichte kruisers, 15 torpedojagers en 10 troepentransportschepen. Dezelfde dag verscheen een vloot aan de andere zijde van de Minahassa; deze bestond uit 3 zware kruisers, 3 torpedojagers en 2 troepentransportschepen. Daar landden de Japanners bij Kema.

Op 11 Januari werden de aanvallers versterkt door ongeveer 800 parachutisten, die neerkwamen bij Kakas, het meer van Tondano en Langowan, waar een vliegveld is.

Toen de Nederlandse tegenstand werd voortgezet, werden meer Japanse versterkingen aangevoerd op 12 Januari, toen een troepentransportschip geëscorteerd door 2 torpedojagers bij Roembia aan de Oostkant van de Minahassa verscheen. Eindelijk, op 17 Januari, toen de Nederlandse, hevige tegenstand dus een week had geduurd, landden nieuwe Japanse troepen te Likopang in het uiterste Nooren van Celebes. Deze kwamen in vijf transportschepen geëscorteerd door 3 torpedojagers. Menado werd van verschillende richtingen aangevallen. Iedere landing werd beschermd door Japanse vlooteenheden (Batavia, G.P.D. 27.1).

AMERIKAANSE TROEPEN ARRIVEREN IN NOORD-IERLAND.

Communiqué No. 77 van het Noordamerikaanse Departement van Oorlog luidt als volgt: „**Noord-Ierland:** De Secretaris van Oorlog maakt bekend, dat in Noord Ierland Noordamerikaanse legerstrijdkrachten zijn aangekomen onder commando van Majoor Generaal Russell P. Hartle. De Secretaris van Oorlog weigerde de bestemming van de eenheden, haar samenstelling en sterkte publiek te maken.

Evenmin wenste hij de havens van ontscheping te onthullen, de data van vertrek en andere biezonderheden van het vervoer uit de Verenigde Staten. Er is niets te vermelden van andere gebieden". (Washington, (AP) 26.1).

Het nieuws van vandaag.

De Derde Pan-Amerikaanse Conferentie te Rio de Janeiro wordt vandaag besloten. In de loop van de dag zullen nog meer telegrammen over dit evenement binnenkomen. Tastbare resultaten zijn evenwel reeds: 1) de diplomatieke betrekkingen met de As-landen worden verbroken 2) de economische betrekkingen met de As-landen worden afgebroken, 3) toezicht zal worden uitgeoefend op de kuiperijen van de vijfde colonne, 4) de volgens het prijsrecht buitgemaakte schepen van As-mogendheden worden in de handelsvaart gebracht door de landen, die ze buit maakten, 5) de productie van oorlogsmateriaal in Zuid Amerika wordt opgevoerd, ook ten behoeve van Noord Amerika, 6) de binnenlandse economie wordt versterkt.

De situatie in het Verre Oosten is op het ogenblik min of meer stabiel. Van Batan valt niet veel biezonders te vermelden, de Britse linies bij Moulmein houden de Japanners tegen, een Japans vliegtuigmoederschip werd door een U.S.A.-duikboot getorpedeerd, drie Japanse schepen in de haven van Rabaul (Nieuw Britannië) werden bij een bom-aanval beschadigd. Al dit oorlogsnieuws op blz. 1.

Port Darwin aan de Noordkust van Australië, een belangijke oorlogshaven, werd door de Japanners aangevallen. Aanvankelijk kwam de grote bedreiging voor Port Darwin van Portugees Timor, waarheen de Japs gemakkelijk konden komen van het eiland Palau. Door de strategische zet van de Nederlandse heirscharen, die Portugees Timor bezetten, was deze kans verkeken; de aanval kwam nu van Nieuw Guinea. (blz. 1).

In Noord Afrika gaat het momenteel slecht. De Britten hebben een 150 mijl verloren en terstond komt het gewone bericht, dat „men versterkingen verwacht". Rommel zit op 40 mijl ten Zuidoosten van Benghazi. Caïro geeft de hachelijkheid van de toestand toe (blz. 3).

In Rusland laten de Duitsers slechts ruïnes achter, zoals Eddy Gilmore in een kort getelegrafeerd artikel vertelt. Men verwacht trouwens de herovering van Rzhev en Orel. Door de herovering van Rzhev zou de greep op Vyazma waar de Duitsers zich versterkt hebben, zeer worden versterkt. (blz. 3).

Churchill heeft in het Lagerhuis een verklaring gehouden. Ter sprake kwamen de (in Engeland mogelijke) pers-critiek, het slechte nieuws uit het Verre Oosten („wij moeten nog veel meer verwachten") Blz. 3.

In Washington werden drie Brits-Amerikaanse oorlogsraden ingesteld (blz. 3).

AANKOMST NOORDAMERIKAANSE TROEPEN IN NOORD-IERLAND.

De eerste expeditiemacht der Verenigde Staten arriveerde in Noord-Ierland sedert de Verenigde Staten de oorlog verklaarden aan Duitsland en Italië.

Het verslag van de landing, gelijk doorgelaten door de Britse censuur [die blijkbaar nog een onderscheid maakte tussen eigen volk met geallieerden, en vijand — Red.] is als volgt: „Verschillende duizenden mannen van een Amerikaanse infanterie-divisie landden in een haven van Noord-Ierland. Zij zijn gevechtstroepen met de gebruikelijke uitrusting van veldartillerie. De Britse Minister van Luchtvaart sprak een welkomstwoord. Majoor Generaal Russell Hartle, de bevelvoerende officier van de ontschepende troepen, stapte aan wal en werd op warme wijze verwelkomd door Britse en Noordamerikaanse legerofficieren. Een band speelde het Noordamerikaans volkslied, terwijl een wachtende menigte juichte. Ogenblikkelijk na de bekendmaking van de aankomst der troepen merkte de British Broadcasting Company op, dat er lichte vijandelijke luchtactiviteit plaats had boven Noord-Ierland, doch dat er geen schade of ongevallen werden veroorzaakt." (Een haven van Noord-Ierland, (AP) 26.1).

VICHY PROTESTEERT.

De Regering van Frankrijk protesteerde wederom bij Chungking als resultaat van het tweede bombardement van vliegvelden te Hanoi, waarbij — naar vermeld — 10 inboorlingen werden gedood en 10 anderen gewond. Gelijk in het vorige geval ontving de Franse Ambassade te Chungking instructies om te protesteren. (Vichy, (AP) 27.1).

GAAT FRANSE REGERING NAAR PARIJS?

De Zwitserse radio deelde mede, dat de Franse Regering op 1 Maart naar Parijs zal terugkeren. (Londen, (AP) 26.1). [Hoevaak is zulk een berichtje al niet ontvangen? — Red.]

MAATREGELEN TEGEN CUBANEN EN DOMINICANEN IN PARIJS.

Burgers van Cuba en van de Dominicaanse Republiek, welke in Parijs wonen, kregen opdracht zich eens per week te melden bij de plaatselijke Franse politie stations met aanvang van 28 Januari. In Vichy legde men uit, dat de Franse politie handelt op Duitse orders. (Vichy, (AP) 27.1).

TANKSCHIP NABIJ ATLANTISCHE KUST GETORPEDEERD.

Het Noordamerikaanse Departement van Marine maakte bekend, dat het 8.016 ton grote tankschip „Venore" tot tweemaal toe getorpedeerd en tot zinken gebracht werd nabij de Atlantische kust op Zondagmorgen.

Dit schip was het zevende dat tot zinken werd gebracht en het 8ste dat aangevallen werd door vijandelijk duikboten langs de kust van de Atlantische Oceaan. Een der 8 aangevallen schepen werd slechts beschadigd. De Marine deelde mede, dat 21 leden van „Venore's bemanning gered zijn en aan land zijn gezet in een haven aan de Oostkust. (Washington, (AP) 26.1).

4 ITALIAANSE SCHEPEN TOT ZINKEN GEBRACHT.

De Britse Admiraliteit gaf het volgende communiqué uit: „Twee volgeladen vijandelijke tankers werden met succes aangevallen door duikboten van de Middellandse Zeevloot. Men neemt aan, dat beide vernietigd zijn. Een werd getroffen door 3 torpedo's en de andere, die zowel door vliegtuigen als schepen, geëscorteerd werd, werd getroffen door 2 torpedo's. Een heftige ontploffing volgde kort nadat deze tanker getroffen was en het is waarschijnlijk, dat het schip opgeblazen is. Een geëscorteerd convooi van 3 transportschepen van gemiddelde grootte werd ook aangevallen en torpedotreffers werden geplaatst op 2 van de schepen. Een werd zinkende gezien. Het Italiaanse reddingsvaartuig „Rampino" is bovendien getorpedeerd en tot zinken gebracht door een onzer duikboten". (Londen, (AP) 26.1).

Betrekkingen tussen Japan en Nederlands Indië van 1600-1942.

Voorbeelden van Expansie.

Het droombeeld, dat Japan de heersende mogendheid moet zijn en zal worden in de Stille Oceaan, is oud. Het kleed, waarin dit droombeeld gestoken is, de „nieuwe orde" is nieuw, maar in de grote lijn van Japans buitenlandse politiek is de laatste decennia geen wijziging gekomen. Deze politiek heeft indrukwekkende resultaten opgeleverd. In 1872 werden de **Loochoo-eilanden** aan het Japanse gebied toegevoegd, in 1875 gaf Japan Sachalin op en kreeg er de **Koerilengroep** voor in de plaats. In hetzelfde jaar bezette Japan de **Bonin-eilanden.** Dat was het begin. Twintig jaar later volgde de tweede etappe. Na de Chinees-Japanse oorlog 1894/5 annexeerde Japan **Liaotung** en **Formosa.** Het moest weliswaar door de interventie der grote mogendheden Liaotung aan China teruggeven. In 1897 protesteerde Japan tegen de bezetting van Hawaï door de Verenigde Staten en in 1904/5 volgde de Russisch-Japanse oorlog. Het resultaat was o.a. dat **Korea** een protectoraat van Japan werd, hetgeen in 1910 de annexatie van dit schiereiland tengevolge had. Van de vorige wereldoorlog maakte Japan gebruik de Duitse bezittingen (er was toen nog geen As Tokio-Berlijn!!) in de Stille Oceaan in te pikken, alsmede de provincie Sjantung in China. Het moest later Sjantung teruggeven. Gebruik makend van de verwarring, die ontstond ten gevolge van de revolutie in Rusland viel Japan in 1918 (met de andere Geallieerden) Siberië binnen, maar dat leverde weinig op, evenmin als het indienen bij de Chinezen van de „21 vragen" in 1915. In 1923 trachtte Japan Noord-Sachalin van de Russen te kopen voor 150 millioen Yen, doch Rusland weigerde.

De derde etappe vangt aan in 1931 met het „incident" in **Mandsjoerije** gevolgd door Japanse bezetting. In 1933 bezet Japan **Sjanhaikwan** en **Jehol.** Op 7 Juli 1937 begint de oorlog met China en de rest is voldoende bekend.

Dit is allemaal klein werk, gezien in het kader van Japans werkelijke doeleinden. Japan hoopt in deze oorlog de slag van zijn leven te slaan. Het kiest zelf zijn weg. Als het in de Stille Oceaan de enige grote mogendheid wil worden, dan moeten Engeland en Amerika verdwijnen. **Dáárom** schaarde Japan zich aan de zijde van de aslanden. Niet uit liefde voor Duitsland of voor Italië, en niet uit sympathie met de nationaal-socialistische of fascistische doctrines. Daarvan neemt Nippon slechts over, wat het bruikbaar acht, zoals het vroeger de uiterlijkheden van de democratie overnam zonder ooit een democratie te worden.

De relaties met Nederlands Indië.

In verband met deze doeleinden van Japan is het daarom interessant de betrekkingen na te gaan, welke het in het verleden met Nederlands Oost Indië heeft gehad. Deze relaties beginnen ongeveer met het jaar 1600 toen de Nederlanders voor het eerst in Japan kwamen. Van die tijd af tot nu toe hebben alleen De Nederlanden van alle Westelijke mogendheden **voortdurende** betrekkingen onderhouden met de Japanners. Lang waren deze betrekkingen met elkander oprecht en in het begin waren er zelfs enkele Japanners in dienst van de Oostindische Compagnie als soldaten. Omstreeks 1623 was er zelfs een tamelijk grote kolonie van Japanners in Oost Indië. De Japanse kolonie te Batavia zou naar alle waarschijnlijkheid belangrijk geworden zijn, indien Japan zich niet hadde afgesloten van de rest der wereld in **1640.** Na deze datum mochten Japanners hun land niet meer verlaten en werd ook niet toegestaan, dat Japanners in het buitenland daarin terugkeerden.

De laatste referte naar Japanners in Batavia is in 1682. De eerste vermelding van Japanners in Oost Indië in de nieuwe periode is in 1867, toen een troep Japanse goochelaars, waaronder 2 Japanse vrouwen, de eersten waren die hun land weer mochten verlaten. Gedurende al deze jaren, toen geen vreemdelingen in Japan werden toegelaten of ermede handel mochten drijven, waren de Nederlanders de enigen, die daarvan uitgezonderd werden. Deze handel was echter niet groot. Op de begroting van de Indische Regering voor het jaar 1847—'48 verscheen een post van 20.869 gulden, welke klaarblijkelijk de winsten vertegenwoordigde van deze handel.

Intussen deed de Nederlandse Regering pogingen om Japan te doen afzien van de politiek van buitensluiting en bemiddelde zelf dikwijls in de relaties tussen Japan en andere landen, waaronder ook de Verenigde Staten.

Nederland begon op zijn hoede te zijn voor Japan, ten tijde van de Chinees-Japanse oorlog, toen Japan, gelijk hierboven vermeld, bij het vredesverdrag van Sjimonoseki in 1895 de Pescadores (Vissers) eilanden en Formosa erlangde. Japan koos toen expansie op het vasteland, hoewel de Stille Zuidzee niet vergeten of genegeerd werd.

Ten tijde van Wereldoorlog I begonnen de Nederlanders ongerust te worden over de aanduidingen, dat sommige Japanners hun aandacht begonnen te schenken aan de Zuidelijke gebieden. In de Japanse pers begonnen artikelen te verschijnen, die de wenselijkheid van een Japanse expansie suggereerden in de Oostindische Archipel, terwijl de imperialistische politiek van Japan ten opzichte van China evenmin geruststellend werkte. Het verkrijgen van de vroegere Duitse koloniën even ten Noorden van de aequator als mandaatgebieden veroorzaakte verder enige argwaan. De positie van deze eilanden, welke niet ver van de directe route van de Verenigde Staten naar de Philippijnen liggen, alsmede hun mogelijk gebruik als lucht- en vlootbases, werden zeer wel door de Nederlanders gezien. In de jaren, die vlak op Wereldoorlog I volgden, heerste er enige vrees, dat de oliebronnen van Oost Indië spoedig gesleept zouden worden in de maal-

stroom van het imperialistische conflict. Deze quaestie werd een onderwerp van heftige debatten in de Staten Generaal, toen de Oostindische Compagnie een contract aanging met de Bataafse Petroleummaatschappij voor de gemeenschappelijke exploitatie van de olievelden te Djambi. Met het oog op het feit, dat Japan van de buitenwereld afhankelijk was voor olie en dat men een belangrijke hoeveelheid betrok uit Oost Indië, is het interessant om op te merken, dat de Japanse Regering zich met deze quaestie ging bemoeien, door voor haar onderdanen gelijkheid van rechten te eisen, indien deze in de toekomst concessie zouden vragen. Deze eis werd gesteld in een enkele korte nota.

Japan paste eenzelfde economische invasie van N.O.I. toe als Duitsland in de Balkan en Zuid Amerika.

De Japanse handelsinvasie, lang gevreesd door de Nederlanders, werd werkelijkheid gedurende de werelddepressie. Het Japanse deel van de Indische import vóór 1913 was zeer klein, slechts een weinig meer dan 1%. Het gemiddelde tussen de jaren 1925 tot 1929 was belangrijk groter, namelijk weinig meer dan 10%. In 1933 bereikte het Japanse percentage van de import 32%. Het Nederlandse deel van de Indische import was meer dan 32% in de jaren voor 1913, doch verminderde tot ongeveer 18% gedurende de jaren 1925 tot 1929. Gedurende de daaropvolgende jaren verminderde het percentage snel tot 9.5% in 1933. De Japanners werden geholpen bij hun handelsinvasie van Nederlands Oost Indië door de Nederlandse politiek van het behouden der gouden guldenstandaard, terwijl Japan de waarde van de yen deed dalen met bijna 40%. De Japanse handelsinvasie was echter niet slechts beperkt door de uitvoer van goederen naar Nederlands Indië. De Japanners poogden tegelijkertijd de scheepvaart en distributie-handel te veroveren. De Nederlanders vreesden, dat de handelsinvasie zou worden gevolgd door een politieke invasie en gingen daarom tot maatregelen over om die te bestrijden. Daarom was men gedwongen afstand te doen van de open-deur politiek, welke gedurende een halve eeuw met zoveel succes gevolgd was. Hiertoe ging men over tot het instellen van quota en import-licenties, zodat men een groot deel van de markt voor Nederland en andere Westelijke mogendheden kon heroveren. In 1937 was het Japanse percentage van geïmporteerde goederen teruggevallen tot 25, terwijl het Nederlandse percentage wederom was gestegen tot 19.

In deze periode waren de twee landen ook gewikkeld in een oorlog van scheepstarieven. De Japanse maatschappijen trokken voordeel uit de zeer vrije scheepvaart-regelingen van Oost Indië en breidden de diensten uit naar een scheepvaartverkeer tussen de Indische eilanden. Deze scheepvaartdisputen werden echter plotseling tot een einde gebracht in Juli 1936 toen een leidende figuur van de Japanse scheepvaartwereld een bezoek bracht aan Oost Indië. Men geraakte tot een overeenkomst, waarbij de Nanyo Kazum Kaousjiki Kasji, de maatschappij, waarin alle Japanse scheepvaartlijnen naar Oost Indië waren ondergebracht, en de Nederlandse Java-China-Japan lijn het scheepvaartverkeer tussen de twee landen verdeelden. Van het vervoer van Japan naar Oost Indië ontving de N.K.K.K. 62% en de J.C.J. lijn 38% en van het verkeer in de tegenovergestelde richting waren de percentages 60 en 40%, respectievelijk.

Hoewel na deze conferentie de Nederlands-Japanse relaties een weinig verbeterden, verdween de Nederlandse vrees toch nooit geheel. Er waren voortdurend moeilijkheden met Japanse vissersschepen in de Indische territoriale wateren. Er waren berichten van Japanse penetratie op het Portugese deel van het eiland Timor en zelfs waren er geruchten, dat Japan poogde de Portugese kolonie te kopen. Dit werd echter door beide Regeringen ontkend.

Verder waren er geruchten van een geheime clausule in het Japans-Duitse anti-Communistische Pact van 1936, waarin zou zijn voorzien in het verdelen van Nederlands Oost Indië in „invloedsspheren". De Heer Tanichiro Yoshida van het Japanse Departement van Buitenlandse Zaken kwam in Januari 1937 naar Oost Indië met de bedoeling de Nederlandse vrees omtrent het bestaan van dit geheime protocol weg te vagen. Doch sedertdien volgden de gebeurtenissen elkaar snel op. De bezetting door Japan van Hainan en de Spratly eilanden vestigde de aandacht op de Zuidwaarts gerichte politiek van Japan, zoals die in de Japanse pers gepropageerd was.

Hierdoor gingen de ogen open van de Noordamerikaanse Regering, zodat Staatssecretaris Cordell Hull op 17 April 1940 verklaarde, dat „**elke verandering in de status van Nederlands Indië rechtstreeks de belangen zal aantasten van vele landen**", met het oog op de geographische positie en belangrijkheid in de wereldhandel van het Nederlandse gebiedsdeel als producent van belangrijke en essentiële artikelen.

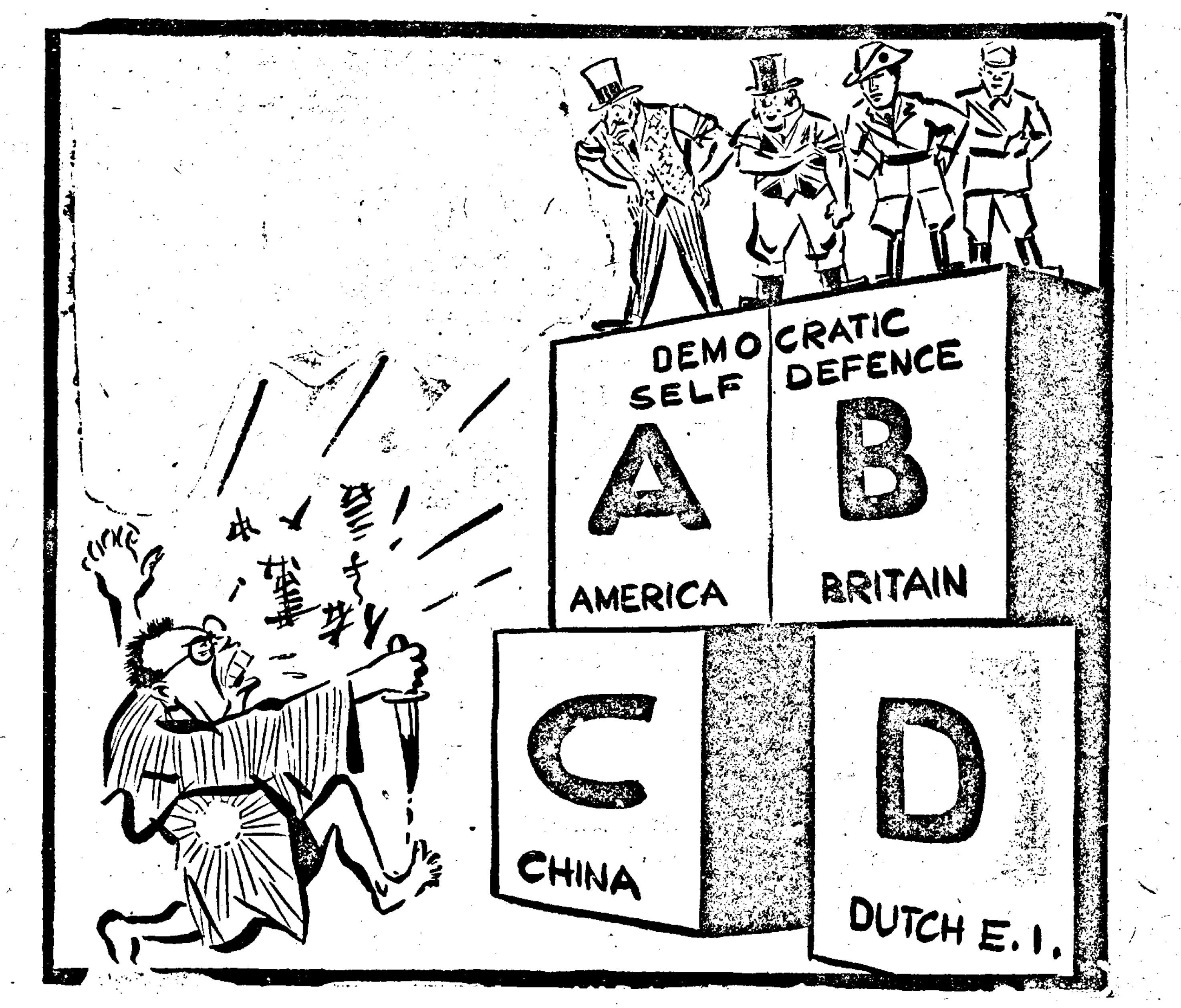
Toen het nieuws van de Duitse invasie van Nederland Indië bereikte, vaardigde Gouverneur Generaal Tjarda van Starkenborgh Stachouwer een proclamatie uit waarbij het gehele land in staat van beleg werd gesteld. Hij verklaarde, dat de Regering in staat was het land te verdedigen en dat elke hulp van andere mogendheden zou worden verworpen als onwelkom. Op 11 Mei deelde de Japanse Regering mede aan de vertegenwoordigers van de oorlogvoerende mogendheden alsmede aan de Verenigde Staten en Italië „ter kennisneming", dat men ernstig bezorgd was over de mogelijkheid, dat de vijandelijkheden zich naar Nederlands Oost Indië zouden uitbreiden.

Toen Britse en Franse strijdkrachten op Curaçao en Aruba arriveerden gaf de Nederlandse Regering echter de verzekering aan Japan, dat een dergelijke maatregel niet zou worden genomen in de Oost. Tevens gaven Groot-Britannië, Frankrijk en Nederland de verzekering aan Japan, dat men niet van plan was de status van Nederlands Oost Indië te laten veranderen. De enige wanklank in het „status quo koor" kwam van Duitsland. De Duitse Regering deelde mede aan de Japanse Regering, dat men geen belang had in het Nederlands Indische probleem.

Men scheen elke eis, die men mocht hebben ten opzichte van Indië — in verband met de verovering van Nederland — te laten varen en zich neer te leggen bij elke stap, die Japan mocht nemen.

De besprekingen, die de Japanse vertegenwoordiger Kenkichi Yoshizawa in Nederlands Indië heeft gehouden met Hubertus J. van Mook, waarbij gepoogd werd de Japanse economische invloed in Indië te vergroten, liggen nog vers in het geheugen. Toen Japan dan ook met een kluitje in het riet gestuurd werd kon men zich in Tokio klaarblijkelijk niet meer bedwingen en werden bedreigingen aan het adres van onze Oost geuit, welke Batavia echter slechts beter op zijn hoede liet zijn.

Alzo waren Japans pogingen mislukt om Nederlands Indië commercieel, economisch en politiek te invaderen. Het droombeeld van Japan om Nederlands Indië te omvatten in zijn „nieuwe orde" moest daarom met geweld bewaarheid worden. Doch ook hierin zal Japan falen en teruggeslagen worden met kracht, vastberadenheid en moed.

Curaçao.

APOSTOLISCH VICARIUS OP REIS.

Morgenochtend vertrekt Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. P. I. Verriet O.P. vergezeld van Zijn secretaris Pater Willibrordus Menno Brada O.P. naar Aruba.

De Apostolisch Vicarius hoopt Zaterdag as. weder naar Curaçao terug te keren.

Tijdens Zijn afwezigheid zal Pater Irenaeus Arnoud de Bruyn O.P. als Provicarius Apostolicus de lopende zaken waarnemen.

JAMAICA, HET IDEALE VACANTIE-OORD.

Het eiland der Watervallen

Het was een gelukkige gedachte van de directie van de K.L.M. om den heer F. H. Robertson, den Tourist Trade Commissioner van Jamaica, gelegenheid te geven het publiek in te lichten over het heerlijke eiland, dat, nu zo vele mogelijkheden zijn afgesloten, ons een prettige en gezonde vacantie schenken kan. Practisch wisten wij hier niet anders dan dat Jamaica veel bananen en nogmaals heel veel bananen leverde. In Amsterdam reeds wisten we dit, als we de Tyffes bananen aten, die met scheepsladingen werden aangevoerd en met kolossale trossen te wachten hingen in de kolossale pakhuizen, waarna zij uiteindelijk een weg vonden via de winkels en handkarren naar de grage magen van de Amsterdammers. Maar dat was ook werkelijk alles, wat we van Jamaica wisten, de bananen, die bovendien hier nog bacoven heten. Op Curaçao werd onze kennis omtrent Jamaica niet groter. De vacanties werden doorgebracht in Nederland, Amerika enz., maar niet in Jamaica. Zelfs de herinnering aan Jamaica verdween, want de bananen, die wij hier aten, waren niet meer uit Jamaica. En daar opeens komt Jamaica weer op. Alle vacantiemogelijkheden werden afgesneden en toen ging de K.L.M. voor ons zoeken, om ons toch een prettige vacantie te bezorgen. Er waren vele moeilijkheden, vooral wat het geld betreft. Maar de K.L.M. liet haar machines snorren over de nabije landen en op een gelukkige dag zweefde het vliegtuig van de K.L.M. 3000 meter hoog boven de prachtige bauwe bergen van Jamaica.

Het eiland der Blauwe Bergen.

Lager daalde het vliegtuig om alles eens nader te bekijken en toen zag men de watervallen bij tientallen uit het rotsgesteente springen. In Kingston, de hoofdstad van het eiland der blauwe bergen, werd geland en alles werd nauwkeurig onderzocht en toen wist de K.L.M. het. Hier was een prachtig vacantie-oord met de bergen, de watervallen, de stranden en de hoogvlakten.

En nu was dan gisteravond de heer Robertson daar om in keurige bewoordingen de schoonheid van Jamaica te bezingen. Doch het bleef niet bij woorden. Met films, waarvan verscheidene gekleurd, bewees hij zijn woorden. Allereerst leidde de heer Ysselstein den heer Robertson in bij het zeer goed opgekomen publiek, waaronder ook Ir. Noorduyn. De heer Robertson vertelde toen van de geschiedenis en van de gesteldheid van Jamaica en dit deed hij op zeer gezellige wijze. Toen kwamen de magnifieke films. Schitterend waren de foto's van de paardenrennen en de close ups van de baaien, stranden en bergen.

Een interessante kijk kreeg men ook in de productie van lucifers en schoenen, die in de fabrieken gemaakt worden. Doch de hoofdzaak was toch, dat de schoonheid van het eiland zowel in de woorden van den heer Robertson als in de vertoonde films duidelijk naar voren kwam. Het kan niet anders of vele aanwezigen moeten gisteravond in de zaal reeds plannen gemaakt hebben om op Jamaica hun vacantie door te brengen. De overdadige plantengroei is een welkome afwisseling met de cactussen en uitgewaaide bomen van Curaçao. De hotels zijn van alle gemakken voorzien en zij, die het avontuur verkiezen, kunnen op muilezels de „Peak" bestijgen of met touwen en stokken bergen veroveren. Ook de historicus kan zijn hart ophalen aan Port Royal met zijn rijkdom aan monumenten. Een apart genot lijkt het ons weer eens in de trein te kunnen zitten. Daar heeft men werkelijk soms heimwee naar. De rustigen en uitgelatenen, de ouderen en jongeren vinden op Jamaica een ideaal vacantie-oord.

De heer Robertson maakte het ons zo duidelijk en de heer Ysselstein dankte dan ook tegen het middernachtelijk uur hartelijk voor alles, wat de heer Robertson over dit schone eiland vertelde.

De K.L.M. deed zaken op de juiste wijze.

ADVERTENTIES.

De Redactie vestigt er de aandacht op, dat advertenties geadresseerd moeten worden aan de **Administratie** van „Dagblad Amigoe di Curaçao". De Redactie heeft met de advertenties niet van doen. Vooral gouvernementsinstellingen zij hierop gewezen.

CURAÇAOSE POLITIE GRIJPT NAAKTEN REVIDIVIST.

De laatste weken werd de omgeving van de Bargestraat onveilig gemaakt door een individu, die in de nachtelijke uren woningen binnendrong, waarbij hij slechts gekleed was in zwemtenue. Zaterdagnacht jl. werd een tweetal dochtertjes van een bewoner van die straat wakker en zag plotseling dezen zeer schaars gekleden man in haar slaapkamer. De man greep een der meisjes vast en ging daarbij tot handtastelijkheden over, waarbij hij het kind met een voorwerp enige verwondingen aan het hoofd toebracht. Daarna koos hij het hazenpad. Gisteravond mocht het der politie gelukken op dezen man de hand te leggen, waarbij zij er tevens in slaagde enige voorwerpen o.a. een tas en een fototoestel, welke van diefstal afkomstig waren bij huiszoeking in beslag te nemen.

Deze 20-jarige zeer bekende recidivist L. W. M. heeft inmiddels een bekentenis afgelegd en is in het hoofdbureau van politie in bewaring gesteld.

DE EERSTE BOMMEN VALLEN.

In de namiddag van gisteren cirkelde een Curaçaose bommenwerper boven de kantoren van „Dagblad Amigoe di Curaçao" op geringe hoogte en het bommenluikje scheen angstwekkend dichtbij, terwijl wij zo omhoog keken. Even later klonk een kort dof gerommel en terug zwenkte het vliegtuig vanuit de zee.

Indien de „Boulevard de la Conscience" nog niet gewekt was uit zijn middag-siesta, dan was dit nu toch het geval, want overal kwamen de hoofden buiten steken. Hadden wij dit alles niet meegemaakt, dan zouden wij inderdaad geloof hebben kunnen hechten aan de wildste geruchten, die gisteravond de ronde deden door Willemstad: dat ons vreedzame eilandje door een aardbeving getroffen was.

Deze geruchten waren trouwens niet de enige van de dag. Reeds werd het loze gerucht rond verteld, dat één — sommigen spraken van twee — vijandelijke duikboot geobserveerd was.

Hoewel men dan ook gedacht zou hebben, dat hier een duikboot aangevallen werd, vernamen wij dat alles slechts een oefening betrof. Toch is het bombardement niet zonder resultaat geweest, want gistermiddag kwamen talrijke vissen, grote en kleine, aanspoelen op de Curaçaose kusten. Alzo is een nieuwe ontdekking gedaan. Zodra Curaçao gebrek mocht hebben aan voedsel, hoeft men maar een paar bommen te laten vallen in zee en daar komen de visjes aan......

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Rony-Cola Tropee:** De Ping-Pong Commissie schrijft ons:

De ping-pongwedstrijden om de Rony Cola Tropee zullen verspeeld worden op het **Bargesbad.** Aanvang hedenavond om **18.30 uur precies.** Entree vrij. De volgende spelers worden verzocht aanwezig te zijn:

C. Dare, S. Zonenschain, I. Nieuw, A. Nieuw, Ch. de Jongh, J. de Windt, V. Lasten, L. Eustacio, I. B. Meit, P. Meit, M. Huisden, E. de Jongh, E. Hudson, A. Martijn, G. Sebastiana, B. Chatlein.

— **K.S.C.:** Zondag 1 Febr. 14.45 uur D.S.C. — Elto; 16 uur Athene — Boca Junior.

CECIL KANTEMAN VERTREKT.

De Heer Cecil Kanteman, die 30 October 1941 alhier uit Paramaribo arriveerde en sedertdien werkzaam was op de Willemsteedse Deviezencommissie, zal morgenochtend per K.L.M.-vliegtuig weer naar Suriname terugkeren. Mevrouw Kanteman en twee spruiten zijn al die tijd daar gebleven.

Wij ontvingen:

Het maandblad van de „Vrouwen Organisatie Curaçao" over Januari staat weer vol met gegevens en aardige artikelen. De schone Brabantina door Ellen Russe maakt ons weder vertrouwder met het wel en wee van het Oranje Huis. Bij de gegevens lezen wij, dat de Vrouwen Organisatie 1300 pakjes verzorgde voor de zeelieden met Kerstmis.

De „Curaçaose Tabak Fabriek, N.V." zond ons een godsdienstige plaat met aangehechte kalender. Een vrome kleurige wandversiering.

VEILIG VERKEER.

Indien ge Uw kind van school afhaalt met Uw auto, plaatst dan de auto aan die zijde van de straat waaraan de school is gelegen. Ge bespaart hierdoor Uw kind het oversteken van de drukke rijweg met alle daaraan verbonden gevaren.

Churchill in het Lagerhuis.

Een overzicht gevende van de Gellieerde oorlogsfortuin voor de eerste naal sedert zijn bezoek aan de Vernigde Staten, vroeg Premier Winston Churchill aan het critische Lagerhuis om een motie van vertrouwen in zijn Regering. Churchill zeide: „Het is omdat de dingen slecht gegaan zijn en er nog erger komt, dat ik een motie van vertrouwen vraag."

Refererende naar de critiek van de pers gedurende de laatste weken over de „zaken zowel in het binnen- als buitenland", deelde Churchill aan het Huis mede, dat de huidige gelegenheid er een is, die „zich in het leven van elke Regering voordoet" en die moet worden opgehelderd.

Churchill zeide: „Wij hebben veel slecht nieuws gehad van het Verre Oosten en ik geloof, dat het zeer waarschijnlijk is, dat wij nog veel meer zullen hebben. Omvat in dit slechte nieuws zullen vele verhalen zijn van blunders en tekortkomingen in vooruitzicht en in de strijd.

Terwijl Churchill sprak en er bij de leden op aandrong om hun mening te kennen te geven in de debatten over het beleid van de oorlog, bevonden zich in de galerijen van het stampvolle Lagerhuis de Noordamerikaanse Ambassadeur Winant en de Sovjet-Ambassadeur Maisky, alsmede de Hoge Commissaris van Ierland Dulanty.

Vragende om de Britse eensgezindheid te tonen, zeide Churchill tot het Huis: „Toen Rudolf Hess hier enkele maanden geleden kwam overvliegen, geloofde hij vast, dat hij toegang zou krijgen tot zekere kringen van dit land opdat — wat hij beschreef als — de Churchill-kliek uit de machtspositie zou worden gegooid en een Regering zou worden gevormd, waarmede Hitler omtrent een grootmoedige vrede zou kunnen onderhandelen. Dat mag voor ons wel onnozel lijken, doch het is schadelijk in het buitenland en ik ben er zeker van, dat het Huis zijn positie duidelijk wil maken. Sedert ik terug ben in dit land, werden mij door vele Regeringen vragen gesteld over de vijandelijke propaganda of de Regering van de macht zou worden ontdaan of niet."

Churchill zeide verder, dat de Imperiale verliezen in Libye in doden, gewonden en gevangenen ongeveer 18.000 officieren en manschappen bedragen, waarvan het grootste deel uit Engelsen bestaat. Churchill zeide: „Rommel heeft driemaal zoveel landstrijdkrachten verloren: inderdaad een winstgevende transactie. Gedurende de Libyse slag hadden wij nooit meer dan 450.000 man tegen een vijand met meer dan het dubbele daarvan."

Churchill weidde lang uit over de resultaten in Rusland en voegde daaraan toe: „Wij hebben Stalin juist datgene gezonden waarom hij vroeg, doch het spijt mij, dat er door het slechte weer thans een kleine vertraging is. Dit zal worden goed gemaakt in de eerste dagen van Februari."

Churchill verklaarde, dat Groot Brittannië's hulp aan Rusland in ammunitie niet slechts heeft bijgedragen tot de Russische overwinningen, doch de relaties tussen de beide landen hebben verbeterd.

Verder zeide hij: „De slag in Libye zou zijn verloren op 24 November, indien Auchinleck zelf niet had ingegrepen om het commando te verwisselen en opdracht gaf dat de druk van de aanval meedogenloos moest worden volgehouden zonder acht te slaan op het risico en de gevolgen. Indien deze flinke beslissing niet genomen was, zouden wij thans terug zijn op de lijn van waar wij vertrokken of misschien verder terug. Tobruk zou waarschijnlijk zijn gevallen en Rommel zou oprukken naar de Nijl. Cyrenaica is teruggewonnen, het moet nog worden gehouden. Wij hebben 36.500 gevangenen gemaakt, waaronder vele gewonden. 10.500 Daarvan zijn Duitsers. Wij doodden of verwondden op zijn minst 1150 Duitsers en 13.000 Italianen. In totaal hebben wij afgerekend met 61.000 man. Er zijn ook een hoop vijandelijke gewonden, waarvan sommigen zijn geëvacueerd naar achteren naar de zee of naar het Westen. 852 Duitse en Italiaanse vliegtuigen werden vernietigd en 386 Duitse en Italiaanse tanks. Wij vernielen Rommels leger. Bijna twee-derden daarvan is gewond, gevangen of dood." Weigerende een voorspelling te doen over de uitslag van de huidige strijd in Libye, zeide Churchill echter: „Na twee en een half jaar oorlog zijn wij erin geslaagd onze hoofden boven water te houden, doch wij beginnen onze uitweg te zien en het ziet er meer dan ooit naar uit, dat wij zullen winnen."

Churchill zeide: „De slag van het Maleise schiereiland en de toegangswegen van Singapore zal worden gevochten tot de laatste duim door Britse, Australische en Indische strijdkrachten, die belangrijk zijn versterkt gedurende de laatste week."

De Premier vervolgde: „Wij produceren tweemaal zoveel steeds ingewikkelder kanonnen gelijk op het hoogtepunt van 1917—1918. De tankproductie is de laatste 6 maanden verdubbeld. De productie van kleine wapenen is meer dan tweemaal zoveel als 6 maanden geleden. De vliegtuig-productie toont een gestadige vermeerdering, niet alleen in aantallen, doch ook in grootte en qualiteit der vliegtuigen."

Verklarende dat Groot Brittannië, vanwege de bezorgdheid elders, in staat was slechts matige en gedeeltelijke voorzorgsmaatregelen te treffen in het Verre Oosten tegen het veronderstelde gevaar van de Japanse aanval, zeide Churchill tot hen, die hadden aangedrongen op cabinets-veranderingen: „Waarom eist men dan van mij, dat ik de zondebokken uitzoek en de schuld geef aan Generaals, piloten en soldaten? Waarom wil men, dat ik trouwe en vertrouwde collega's en vrienden verdrijve om tegemoet te komen aan een zeker deel van de Britse en Australische pers?" Hieraan voegde hij toe, dat hij persoonlijk verantwoordelijk is voor de diplomatieke politiek ten opzichte van Rusland en de algemene behandeling van Groot Brittannië's bronnen, strategie en strategische voorzieningen van de strijdkrachten in het Verre Oosten.

Churchill deelde mede, dat Noordamerikaanse vliegtuigen zullen deel nemen in de defensie van de Britse eilanden en in de aanvallen op Duitsland. Ook zeide hij, dat belangrijk Noordamerikaanse strijdkrachten zullen komen naar de Britse eilanden. Churchill zeide, dat Groot Brittannië vele maatregelen treft met de Verenigde Staten om de veiligheid van Australië en Nieuw Zeeland te vergroten. Hieraan voegde hij toe, dat versterkingen in wapenen en uitrusting worden gezonden over de beste routes. De speech van Churchill in het Lagerhuis duurde een uur en 24 minuten. Na de speech begon het Lagerhuis met de debatten. Deze zullen worden beëindigd met een korte speech van Churchill aan het einde van de week. Daarna zal men de motie van vertrouwen in overweging nemen (Londen, (AP) 27.1).

Van de Fronten.

OPERATIES VAN DE RAF.

Het Britse Luchtvaartcommuniqué van Caïro deelde mede, dat Britse bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen pantserstrijdkrachten van de As op het nieuwe slagveld in Libye op Zondag bombardeerden en met machinegeweren beschoten. (Caïro, (AP) 26.1).

ROMMEL REEDS 150 MIJL VOORUIT.

De asstrijdkrachten hebben bij haar tegenaanval de Britten reeds ongeveer 150 mijl teruggeduwd binnen 4 dagen in een hevig tankgevecht, dat nog niet beslist is, doch een toenemende bedreiging vormt voor Benghazi. De pantser-colonnes van den Duitsen Generaal Erwin Rommel zijn Zouet Msus op 40 mijl ten Zuid-Oosten van Benghazi reeds gepasseerd. Alzo hebben de Britten ongeveer 150 mijl verloren van hard gewonnen woestijngronden tussen dit punt en El Agheila, het eindpunt van hun Westwaartse offensief rond de Golf van Sirte.

Geen poging werd in Caïro gedaan om de ernst van de plotselinge ommekeer te verkleinen, doch evenmin — was er enige aanduiding van een paniek. Men nam aan, dat de asstrijdkrachten onlangs versterkt zijn door aanvoer van manschappen en materialen overzee. De Britten zeiden echter, dat op zijn minst een week moet voorbij gaan alvorens de eerste nieuwe tanks en troepen, die door het bestookte convooi te Tripoli aan land zijn gezet, het front kunnen bereiken.

De communiqué's van het front zijn onbepaald, doch Rommels strijdkrachten zijn klaarblijkelijk doorgedrongen in het gebied ten Oosten van Benghazi, de wegen, vliegvelden en mogelijk benzine veroverende, welke zo kort geleden voor Britse aanvallen gebruikt werden. Het terrein is schitterend voor de tanktactieken van de As. De grond is vlak en de ruimten zijn zo groot, dat tankaanvallen gemakkelijk vermeden kunnen worden. Rommels vaart is echter verminderd sedert de laatste twee dagen en hij vecht thans tegen de hoofdmacht van troepen en tanks, zodat het slagveld zich aan de flanken even snel uitbreidt als zich achterwaarts beweegt. (Caïro, (AP) 26.1).

ROOD LEGER MAAKT VERDERE VOORTGANG.

Berichten uit Rusland gaven te kennen, dat het Rode leger, de sneeuwstorm ten Noord-Westen van Moskou trotserende, de nazie-positie bedreigt te Veliki Luki op 80 mijl van de Letlandse grens. Tevens is feitelijk het lot verzegeld van de Duitsers in de stad Rzhev aan de bovenloop van de Wolga, op 130 mijl ten Noord-Westen van de Russische hoofdstad. Hoogge-plaatste Russen in Londen zeiden dat de herovering van Rzhev elke minuut verwacht wordt evenals de herovering van Orel op ongeveer 200 mijl ten Zuid-Westen van Moskou en mogelijk van Belgorod op 50 mijl ten Noorden van Charkov aan de hoofd-spoorlijn naar Moskou.

De val van Rzhev zou de Russische greep op Vyazma — ongeveer halverwege de weg van de nazie-terugtocht tussen Mozjaisk en Smolensk — versterkt versterkt-stevigen.

2 Hele Russische legers zouden volgens de berichten opereren in deze persmanoeuvre en in de aanval over de bevroren boven-Dwina vanuit het heroverde Toropets in de richting van Veliki Luki, 40 mijl verder naar het Westen.

De Russen meldden ook winsten ten Zuiden van Moskou met de herovering van nog 16 gemeenten. Een aanwijzing, dat de strijd teruggebracht is tot Belgorod, aan het hoofd van de Donetsvallei, werd gezien in het Russische bericht, dat het Rode leger de belangrijke stad B. bereikt heeft. De Duitsers hielden Belgorod sedert 24 October toen de verovering tezamen met het belangrijke industriecentrum Charkov — bekend gemaakt werd in een speciaal Duits communiqué (Londen, (AP) 26.1).

HET DUITSE LEGER LAAT RUINES ACHTER.

Het Rode leger beweegt zich met manschappen, kanonnen en machines terug naar het Westen over grote met sneeuw bedekte stukken land, welke kaal zijn door de winter, doch zelfs nog naargeestiger door de oorlogsvernieling. De wegen zijn gemerkt met afzichtelijke mijlpalen: vernielde machines, bevroren lijken, uitgebrande ruïnes en dakloze boeren. Het terugtrekkende Duitse leger, dat Moskou niet kon bereiken, zet alles in brand wat branden wil. Rond ons smeulen de huizen en gebouwen nog en van rechts komt het voortdurende gedonder van grote kanonnen, die vreemd klinken als een zomer-onweer in dit tafereel van sneeuw en ijs. Te Uvarovo en Borodino, die achter ons liggen waren tonelen van volkomen vernieling. Niet één huis staat nog overeind in deze steden.

Tussen de smeulende puinhopen, die eens Russische woningen waren, bevinden zich dozijnen flessen waarin eens Franse wijn gezeten heeft. Er zijn zóveel flessen rond sommige gebouwen, dat het de vraag scheen wat de Duitsers het meest gebruikt hebben: champagne of benzine om de branden te stichten. Te Mozjaisk op ongeveer 16 mijl ten Oosten van Uvarovo gaf de Russische verrassingsaanval den Duitsers echter geen tijd om veel te vernietigen. Zij bliezen het midden gedeelte van de stad op, doch lieten 2 kerken en de meeste daarom liggende gebouwen intact. De Russen zeiden echter, dat deze ook ondermijnd waren. De eerste tekenen van de uitgebreide brandstichting toonden zich te Borodino. Het enige, dat nog staande werd gelaten was de herdenkingsnaald ter ere van het Russische leger, dat Napoleons leger daar versloeg.

Het beroemde Napoleontisch museum werd vernield door vuur en dynamiet. In de hoek van een geruïneerde kamer stond echter nog een beeld van den keizer......zonder hoofd. (Door Eddy Gilmore, met het Rode leger aan het Westelijk front, (AP) 27.1).

De Conferentie in Rio.

DE JAPANNER WENST NADERE INLICHTINGEN.

De Japanse Ambassadeur te Buenos Aires Shu Tomil bracht een bezoek aan het Argentijnse Ministerie van Buitenlandse Zaken om te informeren naar de omvang en het doel van Argentinië's steun aan de resolutie te Rio de Janeiro voor het verbreken der relaties. (Buenos Aires, (AP) 26.1).

DE LAATSTE DAG.

De conferentie trof voorbereidingen om op Dinsdag te sluiten met de aanbeveling voor het volledig verbreken van alle relaties tussen de Nieuwe wereld en de As. Welles, die met den President van de Conferentie, Oswaldo Aranha, gestaag gevochten heeft voor een eenparige actie, verklaarde op de dertiende dag van de zitting, die bijeengeroepen was na het bombardement van Pearl Harbor, dat het „grootste succes" behaald is.

Drie resoluties, welke voorzien in het verbreken der diplomatieke en economische relaties met de As en een uitgebreid program voor het houden van toezicht op de „vijfde colonne activiteiten" werden gezien als bedoeld om mogelijke sabotage te voorkomen in de Noordamerikaanse oorlogvoering.

Drie andere voorzien in: het gecoördineerde vervoer waardoor de in beslag genomen asschepen zullen worden gebracht in de handelsvaart, de opvoering van voor de oorlogvoering benodigde materialen in Latijns Amerika voor de Noordamerikaanse oorlogsmachine en het versterken der binnenlandse economie van andere Republieken. (Rio de Janeiro, (AP) 26.1).

6 PLANNEN GOEDGEKEURD.

Het Politieke Comité keurde snel 6 der laatste plannen goed, alvorens de bekendmakingen van Paraguay en Bolivia toe te juichen, dat men de relaties met de As heeft afgebroken. Tevens werden de plannen gereed gemaakt voor de sluitingszitting van de conferentie morgen. De voorstellen waarover heden gestemd werd, vormden een totaal van 41, die morgen [d.i. Dinsdag, dus heden — Red.] om 11 uur bij de voltallige bijeenkomst der Conferentie zullen worden voorgelegen en goedgekeurd. Het Comité ging uiteen om 12.40 uur. (Rio de Janeiro, (AP) 26.1).

DE ONDERTEKENING GESCHIEDT HEDEN.

In een kalme atmospheer, slechts gebroken door de toenemende bezorgdheid over het dispuut tussen Peru en Ecuador, komen de Ministers van Buitenlandse Zaken heden samen voor de ceremonie van het goedkeuren en ondertekenen der verklaring omtrent het verbreken der relaties met de As, hetgeen reeds tot uitvoering is gebracht door 3 tevoren neutrale Republieken. De onvermoeibare Braziliaanse Minister van Buitenlandse Zaken, Oswaldo Aranha, trof regelingen voor de laatste conferentie met een bijeenkomst op de vroege morgen met den Peruaansen Minister van Buitenlandse Zaken Solf y Muro, een bijeenkomst, waarvan de waarnemers verwachten, dat die het laatste woord zal vormen in de langdurige pogingen van de conferentie om een eind te maken aan het grensdispuut, dat reeds een eeuw lang het continent gekweld heeft. De drang waarmede de leiders de twee Regeringen tot elkaar trachtten te brengen werd benadrukt door de betrouwbare mening, dat de Ecuadoriaanse Minister van Buitenlandse Zaken, Tobar Donoso, wiens houding ten opzichte van het gemelde nieuwe plan niet bekend is, zijn naam niet zou plaatsen onder het uiteindelijke verdrag indien geen overeenkomst bereikt is tegen de sluitingszitting om 18 uur.

NEDERLAND.

EEN NEDERLANDS INDISCH WITBOEK.

Het Nederlands Indische Gouvernement deed gisteren een witboek verschijnen, waarin de ondermijnende acties der Japanners in Nederlands Indië gedurende de laatste 10 jaren worden beschreven. Deze acties gaan, volgens het witboek, terug tot de eerste wereldoorlog, toen Japanse „vissers" zich op eenzame plaatsen van strategisch belang kwamen vestigen.

Japanse propagandisten zijn sedert 1933 aan het werk. Verder waren er de Japanse kranten, fluistercampagnes en rassen-propaganda. De Japanse „vissers" vormden de voorhoede van de Japanse vloot en stonden onder leiding van het Japanse marine-ministerie.

Foto's zijn in het witboek afgedrukt, die in het Japanse consulaat-generaal te Batavia in beslag zijn genomen en welke treffende afbeeldingen zijn van geheime kamers, waar Japanse geheime agenten hier mededelingen in code en per radio uitzonden. (Batavia, G.P.D. 27.1).

WERELDNIEUWS.

3 BRITS-NOORDAMERIKAANSE OORLOGSRADEN GEVORMD.

Het Witte Huis maakte bekend, dat 3 Brits-Noordamerikaanse Oorlogsraden zijn gevormd om het meest effectieve gebruik te verzekeren van ammunitie, scheepvaart en grondstoffen.

De regeling omvat het plan om „alle ammunitie-bronnen van Groot Brittannië en de Verenigde Staten samen te voegen en in principe hun scheepvaart-bronnen samen te voegen en de grondstoffen op vastgestelde snelle wijze in gebruik te stellen".

Terwijl het lidmaatschap van deze Raden voor Noordamerikanen en Britten gereserveerd is zullen nieuwe agentschappen samenwerken met anderen van de Verenigde Landen. De vorming van Raden werd tegelijkertijd in Washington en Londen bekendgemaakt. Klaarblijkelijk zijn deze Raden ontstaan uit de besprekingen die onlangs door Roosevelt en Churchill gehouden zijn. (Washington, (AP) 27.1).

GEEN RASSEN-ONDERSCHEID.

De ontwikkeling van koloniale volken.

De minister van Koloniën, lord Moyne, verklaarde in een redevoering te Londen, dat „het maken van een onderscheid tussen de ontwikkeling van koloniale volken en die van ons eigen ras in strijd zou zijn met al hetgeen, waarvoor wij vechten. Wanneer wij voor de vrijheid vechten mogen wij geen grenzen stellen aan de vooruitgang van andere rassen, die naar ons opzien voor hun welzijn".

De minister geloofde niet, dat er enige hinderpalen zijn voor volledige gelijkheid, doch er zijn wel hinderpalen in de vorm van veroordelen.

ALLERLAATSTE NIEUWS

Het Britse Ministerie van Luchtvaart deelde mede, dat Britse bommenwerpers in de afgelopen nacht aanvallen hebben gedaan op Hanover, Emden en andere plaatsen in het Noord-Westen van Duitsland. Een andere formatie bombardeerde de dokken van Brest. Berlijn meldde, dat Britse vliegtuigen verschenen boven de buitenwijken van de Duitse hoofdstad, doch uit Londen werd gemeld, dat Berlijn niet door Britse vliegtuigen is aangevallen. Waarschijnlijk betrof het hier dus Russische toestellen.

De Britse Admiraliteit maakte bekend, dat het 31.000 ton grote Britse slagschip „Barham" tot zinken is gebracht op 25 November 1941 in de Middellandse Zee. Kapitein C. C. Cooke verloor het leven. Vice-Admiraal H. D. Pridham Wippel is echter in veiligheid.

Het Duitse Hoofdcommando deelt mede, dat Duitse duikboten nabij de Noordamerikaanse en Canadese kus-ten haar aanvallen voortzetten op de vijandelijke scheepvaart en in deze wateren reeds 12 koopvaardijschepen tot zinken hebben gebracht met een scheepsruimte van 103.000 ton.

Het Britse Hoofdkwartier te Caïro meldt, dat er weinig verandering is in de algemene situatie gedurende de laatste 24 uur van de strijd in Libye.

Uit Singapore wordt gemeld, dat de Japanners een nieuwe landing hebben uitgevoerd nabij Endau.

Het Russische leger dringt dieper door in de Smolensk-provincie. Nieuwe steden en dorpen werden bezet.

Het Keizerlijke Japanse Hoofdkwartier deelt mede, dat 4 Japanse transportschepen verloren gingen in de slag van Vrijdag bij de landingsoperaties te Balikpapan.

Londen meldt, dat volgens berichten uit Batavia een Japans slagschip in de Straat van Makassar tot zinken is gebracht.

Een bemiddelaar deelde mede, dat er een feitelijke minzame regeling is bereikt in het Peru- Ecuadoriaanse dispuut.

ONZE HEIN

„Zijn daden waren groot,
„Zijn daden waren groot...."

Dagelijks leest men in de telegrammen de naam van Hein ter Poorten, den Nederlands-Indischen Legercommandant, wiens strijdkrachten zulk een belangrijk aandeel hebben in de oorlogvoering in het Verre Oosten.

Over dezen stoeren Nederlander, die op 21 November 1887 te Buitenzorg geboren werd, meer te weten, is van belang, want zijn daden zijn en zullen zijn van enorm gewicht. Deze man schrijft historie niet alleen in onze vaderlandse geschiedenis, maar ook in de wereldgeschiedenis.

Met moeders paraplule.

1898....

Ergens op een veranda van een verdiepingshuis in Den Haag staat een stevige, tienjarige jongen met blonde haren, die in iedere hand een paraplule houdt en die op het punt staat om van de veranda naar beneden te springen. Hij zal proefondervindelijk uitmaken of de parapluies zijn gewicht kunnen dragen, zoals een parachute het gewicht van een ballonvaarder kan dragen.

Het is een gehele diepte als je er in kijkt, zo van het balcon van de tweede verdieping af. Dezelfde afstand is van beneden, uit de tuin gezien, veel minder. Als je er in kijkt van boven af krijg je het gevoel, dat je op de Eiffeltoren staat.

Het vriendje, dat beneden in de tuin staat, vindt de afstand niet zo heel groot en roept luidkeels, dat Hein nou eindelijk maar eens moet doen wat hij beloofd heeft en naar beneden springen, maar Hein kiest de zekere weg en besluit, dat het toch geen kwaad zal kunnen, wanneer er een paar matrassen beneden in de tuin liggen. „Vooruit, Hein! Spring!", roept het vriendje en Hein begint eigenlijk hoe langer hoe minder voor de sprong te gevoelen.

Je laat je natuurlijk niet kennen, zodat je eens diep adem haalt, nog een keer...... een stoel naar het hek van het balconnetje sleept...... En gelukkig zijn er buren in de achtertuin van de andere huizen, die in de gaten hebben, dat daar een kwajongen zijn nek gaat breken en die Heins vader, die zeeman is, waarschuwen. Weswege Heins vader de trappen opstuift en zijn veelbelovenden zoon nèt bijtijds in zijn nek-vel pakt en voorkomt, dat die springt en de nek risqueert van een toekomstigen commandant van het Koninklijk Nederlands Indische Leger...

Nu is er niet altijd een Papa in de buurt, die risquante ondernemingen kan voorkomen, zodat het nog wel méér zal gebeuren, dat Hein zijn nek risqueert. Ongetwijfeld: en hij doet het zelfs vele malen, voordat hij commandant van het Koninklijk Nederlands Indische Leger is.

Van een tweedehands paraplule en een stuitbeentje.

De eer eist ook het een en ander Hein ter Poorten is niet van plan zich te laten weerhouden van zijn paraplulaerodynamische studiën, zodat hij besluit het ergens te doen, waar er minder kans is dat een Papa met een paar stevige knuisten een einde maakt aan een parapluiesprong. De keuze valt op de Dekkersduinen, een bij oud-Hagenaars nog wel bekende buurt, waar vrij veel zandafgravingen plaats hadden en waar hoogten van een meter of vier, vijf, zes niet zeldzaam waren.

Er worden ergens twee kwartjes los gewerkt en die worden belegd in twee tweedehandse paraplules.

De aerodynamische studiën zijn inmiddels voortgezet en Hein en zijn vriendje hebben een belangrijke verbetering aangebracht in de parapluies: ze binden de uiteinden van de baleinen met touwtjes ter hoogte van het handvat vast en slagen er dus in een soort miniatuur-parachutes te maken, waarin overigens nog heel duidelijk paraplule te herkennen zijn. „Paraphutes" noemen ze ze nu.

Het plekje in de duinen, dat getuige wordt van de pijnlijke vernedering van den luchtvaarder is gevonden..... de sprong wordt gemaakt... en het drama eindigt met een gebroken, althans ontzet, althans gekneusd, althans uitermate pijnlijk stuitbeentje, dat gedurende enige weken blijft herinneren aan de mislukte paraplutrij en overigens alle animo, om paraplules voor andere doeleinden dan waarvoor de fabrikanten ze maken te gebruiken, doet verdwijnen.

De jassenman van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage is gewoon aan wonderlijke bezoekers, doch het merendeel hunner is van rijper leeftijd, zodat het ongeveer evenveel moed eiste zijn Argusblikken te trotseren, als van de Dekkersduinen te springen.

De jonge Hein was echter niet de verlegenste zijner tijdgenoten en hij stapte kalmweg de Koninklijke Bibliotheek binnen, waar een behulpzame suppoost zo vriendelijk was in de boekerijen te duiken om zijn jongen bezoeker aan lectuur op vlieggebied te helpen.

En zo kwam het, dat de jeugdige Ter Poorten, toen nog een H.B.S.'er, die nog niet eens helemaal de vlegeljaren was ontgroeid, dikke cahiers er op na ging houden, waarin hij alles opschreef wat hij voornemens was te onthouden.

Hein wil vlieger worden.

Dat opschrijven was eigenlijk méér een quaestie van memoreren, want als hij dan al mocht klagen over een pijnlijk stuitbeentje... een slecht geheugen behoorde niet tot de afdeling, waarover hij mocht klagen! Binnen korte tijd leerde hij alle mogelijke verhalen uit het hoofd over de heren Pythagoras, Archytas, Roger Bacon, Dante, Leonardo da Vinci en andere krankzinnigen, die net als hij hadden gedacht, dat de mensen er nog eens in zouden slagen met apparaten, welke zwaarder waren dan lucht, te vliegen.

Daar was pater Galien uit Avignon, die ook in de vliegerij had geloofd, daar waren de door Galien geïnspireerde Montgolfiers...... en daar kwamen, geruime tijd nadat Hein ter Poorten van de Dekkersduinen naar huis was gestrompeld, de gebroeders Wright, twee fietsenmakers uit Ohio, die het waarachtig hadden klaargespeeld met een toestel, zwaarder dan lucht...... te vliegen!

Toen Hein ter Poorten ten slotte voor het eerst een Wright-machine op een terrein bij Clingendael zag „afschieten", om na een minuut waggelen door de lucht weer heelwiels op de grond te landen, nam hij zijn besluit.

De jongens, die van balcons had willen springen was een waaghals gebleven...... hij zou en hij moest vlieger worden! En wie de vliegerij van toen kent, die weet, dat het heel wat minder gevaarlijk was van het balcon van een tweede verdieping te springen met twee paraplules in je hand, dan met een vliegmachine te vliegen... in die tijd.

Hein zou vlieger worden. Dat besluit was gemakkelijker te nemen, dan uit te voeren. De vliegerij had — evenmin als zijn besluit — vaste vormen aangenomen en het enige wat hij wist, was, dat de vliegerij alleen en uitsluitend toegankelijk was voor enkele ingewijden met heel veel geld, vrije tijd en relaties. Op het bezit van geen dezer het leven veraangenamende gemakkelijkheden kon de jonge Hein ter Poorten bogen.

Dag aan dag verslond hij de bemoedigende berichten in de kranten over de dood-gevallen vliegers, over de velen, die hun vlieglust hadden bekocht met het leven... en de weinigen, zoals Ferber, Farman en Bleroit, die inderdaad in de vliegerij bleven leven.

Intussen moet een mens iets doen, vooral wanneer hij een strengen, degelijken vader heeft, die er op staat dat zijn zoons op de lange duur zelf hun leven kunnen bekostigen, zodat Hein ter Poorten en passant de vijfjarige afliep, naar de K.M.A. ging en op 25 Juli 1908 deze als 2e luitenant bij de Artillerie, bestemd voor het Koninklijk Nederlands Indische Leger, verliet.

Met 40 mark reductie ballon de Hein met een Duitse schone in het luchtruim.

Hij moest nog een aanvullende cursus volgen aan de Technische Hogeschool te Delft, waar hij alweer naar hartelust kon grasduinen in de bibliotheek, welke zich net voor de aviatiek begon te interesseren, waar hij nauwkeurig kennis kon nemen van het doen en laten der grote meesters, zoals Lilienthal en...... professor Lancaster uit Boston, aan wiens belachelijke beschouwingen over de aviatiek, welke dezen geleerde voor eeuwig blameerden, de jonge luitenant zich behoorlijk ergerde.

In Juli 1909, toen hij net een jaar officier was, slaagde de jonge luitenant er in van zijn vader een reis naar Duitsland los te krijgen. Voordat hij naar Indië ging, moest hij toch de Rijn hebben gezien en zo......

Eerlijk gezegd ging die gehele Rijnreis hem uitsluitend om de „Eerste Internationale Luchtvaart-Tentoonstelling", welke natuurlijk niet door kon gaan, wanneer hij er niet bij was. Zodat hij op een zomerse morgen met een citybag, een rondreisbiljet 2e klasse, honderdvijftig Mark in contanten en een Duits woordenboekje naar Frankfurt vertrok.

In Bonn zag hij, wat hem diep imponeerde, de eerste Zeppelin......

Hoewel dat niet op het programma van de rondreis stond, was er in Bonn een ballonopstijging, waar de jonge officier zich heen spoedde. Hij kwam net op tijd: de ballon, welke bestuurd zou worden door een Duitse schone, Kätchen Paulus, die haar bestaan maakte met ballonvluchten, welke zij annonceerde als „reizen naar de drempelen der eeuwigheid". Denken en doen was en is bij Ter Poorten één: hij probeerde onmiddellijk mee te komen. Niemand kan zijn teleurstelling beschrijven, toen hij hoorde, dat de prijs van één ballonvlucht als passagier niet minder bedroeg dan honderdtwintig Mark. Weg, ijdele hoop! De reiziger had nauwelijk honderd Mark meer over en rekende vlug uit, dat hij ten hoogste tachtig Mark kon missen. Met de rest van zijn geld kon hij het dan nog wel drie dagen uitzingen: brood was goedkoop en water was voor niets te krijgen......

Met achterlating van tasje met verschoning, tandenborstel en kam steeg Ter Poorten, de gelukkigste jongeling van twee-en-twintig jaren, 80 Mark armer en diep geroerd door de welwillendheid van Kätchen Paulus, die met dat bagatel genoegen had genomen, het luchtruim in, terwijl beneden de muziek en de toejuichingen langzaam weg stierven.

Ruim dertig jaren later kan Legercommandant Ter Poorten nog met enthousiasme vertellen van deze eerste vlucht!

De werkelijkheid overtrof zijn stoutste verwachtingen...... daar was dat trotse en vrije gevoel van te zweven over de poppenhuisjes ver beneden, de Rijn als een zilveren lint kronkelend door het landschap......

De tocht werd kort, veel korter dan men had gedacht. Het gewicht van den jongen officier betekende 70 kilogram ballast minder dan gewoonlijk zodat reeds na twee uren de daling begon.

Hein in de boomtakken.

Het kleine beetje manoeuvreerballast aan boord was spoedig uitgeput en het duurde niet lang of de gehele ballon kwam ergens in een boom, in een groot woud terecht. Ongeveer 20 meter boven de grond zaten de beide luchtreizigers in het mandje en naarmate er méér gas uit de ballon ontsnapte zakte het mandje dieper en dieper en dieper door de takken heen tot tenslotte de ballon leeg was gelopen en het mandje nog een 15 meter boven de grond hing. De beide luchtreizigers lieten zich aan het sleeptouw uit de ballon zakken en gingen op zoek naar mensen.

's Nachts om 12 uur kwamen de twee in het dorpje „Erzhausen" aan, vanwaar Ter Poorten in een lege goederenwagen van een trein mocht meerijden naar Frankfort, waar hij om 4 uur 's morgens arriveerde, in zijn hart verheugd, dat hij een volle nacht logies had uitgespaard.

Met een flauw gevoel in de maag en van tijd tot tijd zelf tracterend op een stuk brood en een slok lekker fris water zwierf de jeugdige aeronaut rond over het terrein van de Eerste Internationale Luchtvaart-tentoonstelling, overal brochures en boekjes oppikkend en ten slotte met lood in de schoenen weder de terugreis naar Den Haag aanvaardend.

De vliegerij had hem te pakken!

Hij kocht een zegeltje van 22½ cent en pleegde een fraaj request, waarin hij te kennen gaf, dat hij reeds een uitgebreide theoretische en practische ervaring op luchtvaartgebied had opgedaan en verzocht om door de inmiddels opgerichte Luchtvaart-Vereniging te Den Haag te mogen worden opgeleid tot balloncommandant.

De minister van Koloniën vond het zo maar goed......

En zodoende werd de 2e luitenant der Artillerie van het Koninklijk Nederlands Indische Leger Hein ter Poorten balloncommandant......

En dan komt hij als balloncommandant in een internationale wedstrijd uit en...... wint de eerste prijs. In zijn huis in Bandoeng staat nog altijd de tropee, welke hieraan herinnert......

In 1910 komt het besluit af, dat de 2e luitenant Ter Poorten in October met een detachement suppletie-troepen naar Indië zal vertrekken.

Jan Olieslager vertelt zijn ervaringen.

Dat is de bedoeling niet.

Hij wil en zal leren vliegen en requestreert om toestemming in het buitenland een opleiding tot aviateur te mogen volgen.

Wachten... wachten... wachten... tot de Dinsdag vóór de dag van vertrek het antwoord komt: zijn vertrek is voor onbepaalde tijd uitgesteld. En een dag of wat later komt het goedgunstig besluit, dat Zijne Excellentie de minister van Koloniën den 2en luitenant der Artillerie van het Koninklijk Nederlands-Indische Leger Hein ter Poorten toestaat een halfjaar verlof te nemen met behoud van volledig tractement (zesentachtig gulden in de maand!) om op eigen kosten te gaan leren vliegen.

Neen...... we volgen deze vliegersloopbaan niet op de voet. Eerste dag in Antwerpen: vlucht in rechte lijn, samen met den instructeur, van enige seconden en op een maximumhoogte van 15 meter. Dan zal de instructeur een bocht demonstreren en valt dood.

Voor vier francs per dag zijn de leerlingen in pension in de nabijheid van het vliegveld en ze praten veel over de vliegerij, hoewel er geen enkele instructeur beschikbaar is. Jan Olieslagers, de bekende luchtduivel, „houdt hangar" op hetzelfde vliegveld en vertelt den jongelui veel van de aviatiek. Ter Poorten zelf betaalt 50 francs aan een taxi-chauffeur om hem alles te leren, wat hij van motoren weet, en moet daarvoor rijden, waarvoor het voor hem het nuttige door den taxichauffeur verbonden wordt aan het aangename (voor den chauffeur), want hij laat den jongen officier zijn practijk in de motorbediening opdoen... door hem taxi te laten rijden met het vehikel, waarbij Ter Poorten trouw de ontvangen gelden afdraagt aan zijn „leraar-motortechniek".

Hein vliegt echt zelf, maar..... kraakt de machine.

En dan komt het heerlijke moment, dat de latere commandant van het Koninklijk Nederlands Indische Leger toen nog 2e luitenant, werkelijk vloog met een veritabele Farman, welke prompt werd gekraakt, zodat er moest worden omgekeken naar een andere opleiding......

Op 31 Augustus 1911 haalde de 1e luitenant Hein ter Poorten (want op 29 April was zijn bevordering tot 1e luitenant afgekomen) zijn internationaal bevret.

Nogmaals: deze carrière is niet op de voet te volgen in het bestek van een krantenartikel.

Nog hetzelfde jaar vloog Ter Poorten mede bij grote manoeuvres boven Gelderland met een splinternieuwe machine, om in October 1911, dus 23 jaar oud, benoemd te worden tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, als eerste vlieger van de weermacht van het Koninkrijk der Nederlanden, die zijn internationaal vliegbrevet had gehaald.

Een verlenging van zijn vliegverlof gaf den jeugdigen Ridder volop gelegenheid alle mogelijke fabrieken en tentoonstellingen in België en Frankrijk te bezoeken; hij bleef een maand op de Vliegschool in Reims om daar het latere internationale brevet te halen, werkte twee maanden in de bekende Gnôme-motorenfabrieken te Parijs......

Hein komt weer terug op zijn geboortegrond.

Maar aan alles komt een einde, zodat in 1913 de jonge luitenant-vlieger-ballonvaarder-Ridder met het ss. „Tasman" naar Nederlands-Indië vertrok om „zijn bestemming te volgen".

De vliegerij stelde in Indië nog maar bitter weinig voor: Brondgeest (die met een vliegmachine rondreisde, maar er nooit mee vloog, zodat heel Indië hem grondbeest noemde), Kueller en anderen hadden Indië vliegmachines laten zien, maar men was er nog altijd van overtuigd, dat de lucht in Indië niet zo heel erg geschikt was voor de vliegerij.

De ene keer heette, de lucht te ijl... de andere keer was ze vol „gaten"...

Maar Ter Poorten is niet het type, dat iets onmogelijk acht, zodat hij zijn tijd wijdde aan het zoeken naar geschikte landingsterreinen, waarbij hij o.a. aanwees als geschikt vliegveld een terrein in de buurt van Meester-Cornelis. Dat zelfde terrein is nog thans in gebuik en diende in 1924 als eerste landingsterrein op Java van de eerste Nederland — Indië-vliegers. Van der Hoop c.s.

Toen de oorlog uitbrak, vertrok de jonge Ter Poorten in opdracht van de Indische regering naar Amerika, teneinde daar vliegtuigen uit te zoeken, welke voor het Indische leger geschikt zouden zijn.

Hij keerde terug met een stel Glenn-Martin-hydroplanes-type T. A. met een 6 cylinder-Hal-Scot-motor van 125 P.K. Daarna maakte hij de eerste vluchten over Indië.

In 1916 — in Februari — gebeurde het bekende ongeluk, waarbij de toenmalige Legercommandant, generaal Michielsen, als passagier van den luitenant Ter Poorten om het leven kwam en Ter Poorten zelf zo zwaar werd gewond, dat men hem reeds dood waande en verschillende kranten zijn biografie afdrukten.

Zijn gezond gestel en bovenal de ijzersterke wil om te leven redden hem en hoewel hij, bij een tweede reis naar Amerika, daar in een ziekenhuis werd opgenomen en enige ernstige en ingrijpende operaties onderging, bracht hij er het leven af.

In Amerika had hij wederom vliegtuigen gekocht, ditmaal de Glenn-Martin-hydroplane T.T. met een Hall-Scot-motor van 140 P.K. en een jaar later R.-type-Glenn Martin-verkenners.

In 1917 nam de 1e luitenant Hein ter Poorten, de eerste vlieger van de weermacht van het Koninkrijk der Nederlanden, de eerste vlieger van het Indische Leger en grondlegger van de Indische Militaire Luchtvaart, door de omstandigheden gedwongen, afscheid van de luchtvaart en keerde terug naar zijn oorspronkelijk wapen, de Artillerie, hoewel zijn grote belangstelling in de luchtvaart bleef bestaan en hij tot heden toe voor vrijwel alle reizen bij voorkeur gebruik maakt van het vliegtuig.

Het is niet zonder opzet, dat hier zoveel aandacht is gegeven aan Ter Poorten als vlieger: het door hem in Indië verrichte werk, de grondlegging van de Indische militaire luchtvaart, kan niet hoog genoeg aangeslagen en niet belangrijk genoeg geacht worden.

Het kan niet anders dan scherp inzicht zijn geweest, dat hem zoveel deed zien in de aviatiek als oorlogswapen... het kan niet anders dan logica zijn geweest, welke hem deed besluiten zijn vliegerscarrière door te zetten in weerwil van de ontzaglijke moeilijkheden welke moesten worden overwonnen.

Wanneer iemand, die in de vliegerij wil gaan (en men stelle zich voor, dat dit geschiedde in een tijd, waarin vliegen ongeveer gelijkwaardig werd gedacht aan overlijden), op de eerste dag de beste en enige seconden na zijn eerste vlucht zijn instructeur ziet doodvallen en zijn levenloos overschot uit het wrak van het vliegtuig helpt te halen...... wanneer iemand ettelijke „crashes" meemaakt, waarbij hij er ter nauwernood het leven afbrengt......, wanneer iemand een ongeluk meemaakt, als Ter Poorten in 1916, waarbij de commandant van het Leger het leven verliest en hij zelf op het nippertje de dood ontkomt...... tóch doorzet, tòch blijft geloven in de aviatiek (en de toekomst gaf hem gelijk) dan wijst dit op ongewoon scherp inzicht.

Zijn loopbaan bij de Artillerie.

Terug naar de Artillerie......

En dan begint de carrière van de Indische Artillerie.

26 Augustus 1919 kapitein der Artillerie......

Naar de Hogere Krijgsschool......

Majoor op 25 Juli 1930, overste op 28 Juli 1935, kolonel op 29 April 1936, generaal-majoor op 13 September 1937......

In 1937 werd generaal Ter Poorten inspecteur van de Artillerie, in 1939, vlak voor het uitbreken van de oorlog, chef van de Staf......

In het Leger noemt men generaal Ter Poorten nogal eens „den reizenden generaal"...... heel wat buitenlandse reizen staan op zijn naam. Hij was het, die in einde Juni 1941 naar Australië reisde om de „Oranje" aan onze bondgenoten aan te bieden als hospitaalschip; hij vertoefde in Manilla toen het afgrijselijke ongeluk van 13 October 1941 plaats vond, waarbij luitenant-generaal Gerardus Johannes Berenschot, commandant van het Koninklijk Nederlands Indische Leger het leven verloor.

Na de noodlottige dood van luitenant-Generaal Gerardus J. Berenschot op 13 October 1941 werd hij op dezelfde dag benoemd tot waarnemend Commandant van het Koninklijk Nederlands-Indische leger en op 23 October werd hij bij Koninklijk Besluit benoemd tot Luitenant-Generaal, Commandant van het Koninklijk Nederlands-Indische leger en Hoofd van het Departement van Oorlog. Dit is de hoogste post, die een officier bereiken kan.

De jongen van tien jaar, die in Den Haag met twee parapluies van een balcon wilde springen is dan ge[...] **Zijne Excellentie Hein ter Poor[...] tenant-generaal, commandant [...] Koninklijk Nederlands-Indische [...] Ridder in de Orde van den Ne[...] sen Leeuw, Officier in de Or[...] Oranje-Nassau, Officier van [...] gion d'Honneur, Commandeur [...] Eerste Klasse van de Orde [...] Zwaard van Zweden...**

Practijk en studie [...] Ter Poorten tot een [...] digste en kundigste [...] in het Verre Oosten.

Een man, die verantwoord[...] weet te dragen op een verant[...] lijke post: een officier met een [...] kennis niet alleen van zijn eigen [...] maar van het gehele leger; [...] grootste specialisten op het ge[...] artillerie, zegt men, welke op [...] blik leven.

Hij heeft een lange en eerv[...] rière gemaakt in het Koninklijk [...] lands-Indische Leger, hij is [...] met een opvallend helder vers[...] sprank van het geniale, een be[...] renswaardige kennis van oor[...] ring in de tropen, iemand van [...] goede beslissingen. De goede [...] goede plaats op het goede og[...]

Geholpen door zijn grote [...] gesteund door een leger, dat [...] wondert en tot hem opziet als [...] der, persoonlijk bevriend met [...] velhebbers van de landen met [...] belangen de onze zo nauw ve[...] zijn, is luitenant-generaal Ter [...] een nieuwe taak toebedeeld, [...] met even veel voortvarendheid [...] even veel enthousiasme, met [...] zelfbeheersing en doorzett[...] mogen zal verrichten als de [...] gen, welke hij tevoren in het [...] dernam en grondig afhandelde.

Nu het Oppercommando va[...] raal Archibald Percival Wave[...] va is gevestigd, is de belangrijk[...] Hein ter Poortens post nog [...] Bij het leiden van de oorlog in [...] zee zal de stem van Ter Poorten [...] gevallen beslissend zijn, want [...] leidende bevelhebbers is wellic[...] met de situatie aldaar op de hoo[...] juist de Commandant van het [...] leger.

Reeds is de krachtige hand [...] Legercommandant merkbaar. [...] niet gewacht tot de Japanners [...] maar zij werden opgezocht [...] strijden de Nederlandse vli[...] mede om het behoud van Si[...] Het Nederlandse luchtwapen [...] zich met roem en brengt den [...] zware verliezen toe. Hein te[...] heeft de ereplaats, die hem to[...] de roem van zijn wapen bij ui[...] vliegtuig, is een bekroning [...] levenslange arbeid.

ARUBA

MEJUFFROUW RIE WAGEMAKER TROUWT.

Op 31 Januari, as. Zaterdag, zal de dochter van den Gezaghebber, mejuffrouw Rie Wagemaker, in het huwelijk treden met den heer A. J. van Montfrans. De huwelijksinzegening heeft om 10 uur plaats in de Protestantse Kerk te Oranjestad en de receptie ten huize van den Gezaghebber van 11 — 12 uur. Het zal uiteraard dit sympathieke paar niet aan belangstelling ontbreken.

BURGERLIJKE STAND.

Bevallen op: Dec. 31 Woods, Ethel, Agatha echtg. v. Gumbs, A. E. A. d; Dec. 30 Richardson, Ida Vanetia d; Jan. 8 Geerman, Demetria echtg. v. Geerman, N. z; Dec. 27 Brown, Louise Constance Bertilde d; Dec. 25 Lo A Njoe, Willy Betsy echtg. v. Marques, D. W. d; Jan. 10 Geerman, Casimira echtg. v. Wernet, O. E. d; Jan. 12 Kock, Anna Rosilia echtg. v. Kock, M. z; Jan. 13 David, Marie Jeanne echtg. v. Cox, F. B. d; Jan. 14 Tromp, Bernadina echtg. v. Croes, J. A. d; 7 Florencio, Francelina echtg. v. Flanegin, F. z; 7 Klepper, Nicolina d; 6 van Burkom, Elisabeth Petronella Wilhelmina echtg. v. Lampe, E. Z. d; 8 Croes, Elizabeth echtg. v. Lopez, I. G. d; 8 Lopez, Maria Luisa echtg. v. Croes, F. C. z; 8 Quant, Juana Regina echtg. v. Pourrier, L. E. z; 9 Eijob, Lucia Bentura echtg. v. Ras[...] 9 Rodrigues, Carmen z; 11 Francisca echtg. v. de Cuba, G. d; 10 Figaroa, Anna Ma[...] v. Kelly, Joannes Rosario z; 11 Petra Catarina echtg. v. Fa[...] Dec. 26 Roges, Ada Doroth[...] z; Jan. 11 Hermus, Catharina [...] Flanegin, S. d.

Overleden op: Jan. 8 [...] Amanda Cicilia 6 mnd; Nov. [...] Gerrit 67 j.; Jan. 12 Paskel, [...] hanita 7 m.; 10 Lacle, Frede[...] v. Oduber, D. Z. 67 j.; 14 Tr[...] fania 80 j.; 12 Zievinger, Or[...] fael 3 mnd.

Ondertrouwd op: Jan. 8 T[...] nancio Aniceto en Figaroa, Placida.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: D[...]

Telegram Afdeling: Hr. [...] 353, L. de Colignylaan 14.

Shipping & Supplies: H[...] tel. 455, Hotel kamer 57.

Scheepvaart Afd.: Hr. [...] 299, Emmastad 14.

Gymnastiek: De gymna[...] van Mevr. Groenhof zullen [...] nog op Dinsdagavond van [...] uur gehouden worden. Met i[...] volgende week worden deze [...] verzoek der dames verzet [...] dagavond van 20 — 21 u[...] gymnastieklokaal te Negrop[...]

DE MILITAIREN VOETBALLEN.

Eind uitslag van de op Aruba gehouden militaire voetbalcomp[...] een zeer fraaie beker, welke welwillend was afgestaan door de firma [...]

	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	doelpunten tegen	punten
„B Compagnie Q.O. Cam. Highl.	10	8	0	2	40	14	16
Schutterij, opleiding 1922	10	6	2	2	39	14	14
„A" Compagnie Q.O. Cam. Highl.	10	4	3	3	17	19	11
„H.Q." Q.O. Cam. Highl.	10	4	1	5	18	25	9
Kustbatterij	10	3	2	5	18	29	8
„C" Compagnie Q.O. Cam. Highl.	10	1	0	9	7	38	2

De wedstrijden namen 1 December 1941 een aanvang en hebben [...] vlot verloop gehad. Het sportieve karakter van de competitie h[...] veel bijgedragen tot de prettige samenwerking tussen het 4e batal[...] Q.O. Cameron Highlanders en de Nederlandse troepen.

Een woord van dank aan de scheidsrechters, die zich zoveel mo[...] troost hebben, is hier zeer zekér wel op zijn plaats.

De Plaatselijk Militair Com[...]
G. H. van der Spek